

.Sygn. akt I CZ 40/10

## POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa T. S.

przeciwko Syndykowi masy upadłości U. D. Spółki z o.o.

w upadłości w W.

o uznanie umowy za bezskuteczną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 lutego 2011 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienia dotyczące kosztów procesu zawarte

w punkcie 1 i 3 wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 1 grudnia 2009 r.,

**odrzuca zażalenie na postanowienie w przedmiocie kosztów procesu objęte punktem 1 wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 1 grudnia 2009 r. a w pozostałym zakresie zażalenie oddala.**

## Uzasadnienie

Zaskarżonymi postanowieniami zawartymi w punktach 2 i 3 wyroku z dnia 1 grudnia 2009 r. Sąd Apelacyjny nie obciążył powódki T. S. obowiązkiem zwrotu pozwanym Syndykowi masy upadłości U. D. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i Ł. B. kosztów procesu za obie instancje. Sąd ten uznał, że za zastosowaniem zasady słuszności, przewidzianej art. 102 k.p.c., przemawiała szczególna sytuacja powódki, której powództwo zostało oddalone, uniemożliwiająca jej realizację dochodzonego roszczenia z przyczyn od niej niezależnych, wywołanych ogłoszeniem upadłości Spółki, z którą zawarła umowę.

Pozwany Syndyk w zażaleniu zarzucił naruszenie art. 233 k.p.c. przez dokonanie oceny materiału dowodowego dowolnie i sprzecznie z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego, a także błędne przyjęcie, że w sprawie zachodził szczególny wypadek, przewidziany art. 102 k.p.c. Domagał się zmiany postanowień i zasądzenia zwrotu kosztów procesu w wysokości 3600 zł odnośnie postępowania pierwszoinstancyjnego i 9760 zł co do postępowania apelacyjnego. Powołał się na to, że w sprawie nie miał miejsca szczególny wypadek, który uzasadniał odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, a nadto nieprzyznanie zwrotu kosztów procesu godzi w interesy wierzycieli.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji orzekające o kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji jest niedopuszczalne, jako nieprzewidziane art. 394<sup>1</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Stosownie do tego uregulowania zaskarżeniu zażaleniem do Sądu Najwyższego podlega postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu w takim zakresie, w jakim mogło ono być wydane tylko przez ten sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie apelacyjne. W odniesieniu do orzeczenia o kosztach postępowania przed sądem pierwszej instancji, o których sąd ten rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie dochowanie zasady dwuinstancyjności, o jakiej mowa w art. 176 ust. 1 Konstytucji, następuje przez zaskarżenie postanowienia do sądu drugiej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2010 r., II CZ 45/10, OSNC 2010/12/171).

Z tej przyczyny zażalenie w omówionym zakresie podlegało odrzuceniu w oparciu o art. 373 w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

Odstępstwo od podstawowej zasady orzekania o kosztach procesu - odpowiedzialności za wynik sporu - przewidzianej art. 98 § 1 k.p.c. na rzecz zasady słuszności, objętej art. 102 k.p.c., wymaga wykazania, że występują szczególnie uzasadnione wypadki, przemawiające za nieobciążaniem kosztami procesu strony przegrywającej sprawę. Jako wyjątek od zasady, przepis ten nie może być rozszerzająco interpretowany. Do szczególnych wypadków zaliczane są zarówno fakty związane z przebiegiem postępowania, jak i leżące poza nim, dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony, szczególnie powiązanych z przedmiotem sporu. W rozpoznawanej sprawie były podstawy do uznania, że wystąpiła wyjątkowa sytuacja, usprawiedliwiająca powołane odstępstwo. Trafnie przyjął Sąd drugiej instancji, że decydujące znaczenie przyznać należy przedmiotowi postępowania, szczególnie istotnego dla powódki, która wpłaciła upadłej Spółce wymaganą należność za objęty umową lokal. Z przyczyn niezależnych od powódki, które związane są z upadłością Spółki U. D., starania o wykonanie umowy z dnia 9 czerwca 1996 r. zakończyły się niepowodzeniem. Niezależnie od tego, obowiązki ponoszenia przez powódkę kosztów procesu sprzeciwia się jej trudna sytuacja majątkowa i życiowa, w tym głównie stan zdrowia, łącząca się także z problemami dotyczącymi przedmiotu procesu. Stwierdzenie, że w rozpoznawanej sprawie istnieją podstawy do nieobciążania przegrywającej sprawę powódki kosztami procesu oznacza, że zasada słuszności nakazuje ochronę jej interesu, jako rezultatu rozważenia racji obu stron, niezależnie od tego, że i jej wierzytelność objęta jest listą wierzytelności.

Z powyższych względów zażalenie w pozostałym zakresie zostało oddalone, jako pozbawione uzasadnionych podstaw, w oparciu o art. 398<sup>14</sup> w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.